Digitalisaatio on hyvä renki mutta huono isäntä

4.2.2022

Digitalisaatio on ollut suomalaisten korkeakoulujen huulilla useammastakin syystä. Digitalisaation konkreettisin ilmentymä on ollut koronapandemiasta johtuva laajamittainen opintojen siirtyminen verkkoon. Verkko-opiskelu jakaa voimakkaasti opiskelijoita toisten suorittaessa opintojaan itsenäisesti aikataulusta edellä ja osan aidosti kärsiessä ja jopa keskeyttäessä opintonsa. Näiden ääripäiden välille mahtuu varmasti yhtä monta mielipidettä kuin on opiskelijaakin.

Digitalisaatio on korkeakouluissa aktiivisen debatin kohteena myös Digivisio 2030 -hankkeen myötä. Digivisio -hankkeessa ei ole kyse mistään pienestä puuhastelusta, sillä Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt hankkeelle lähes 38 miljoonaa euroa rahoitusta (OKM 2021). Hankkeella on ylevät tavoitteet. Yliopisto- ja ammattikorkeakoulukentän yhdistävässä hankkeessa lanseerataan digitaalinen alusta, jossa tutkinto-opiskelijat, opiskelupaikkaa vailla olevat ja osaamistaan päivittävät voivat joustavasti opiskella opintoja lukuisten eri korkeakoulujen opintovalikoimasta (Valtioneuvosto 2021).

Digivision tavoitteet ovat luonnollisesti hyviä. Korkeakoulujen sisällä pohditaan jo sitä, miten yhteinen alusta tulee vaikuttamaan rahoitusmalleihin. Miten alustalla suoritettuja opintopisteitä kompensoidaan, ja kuinka nykyään kilpailutilanteen aiheuttavat rahoitusmallit taipuvat aitoon korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön?

Korkeakouluopiskelijat ovat yksilöitä

Weberiläisessä ideaalimallissa korkeakouluopiskelija on itseohjautuva tehopakkaus, jolla on vahva visio siitä, millaista osaamista hän tarvitsee. Itseohjautuva opiskelija navigoi sujuvasti digitaalisella alustalla, ja valitsee opintoja eri korkeakoulujen valikoimasta. On selvää, että myös tällaisia opiskelijoita on. Heitä on varmasti runsaasti. Toisen ääripään kuitenkin muodostavat ne opiskelijat, jotka eivät ole yhtä itseohjautuvia. Ammattikorkeakouluopiskelijoista yli seitsemällä prosentilla ja yliopisto-opiskelijoistakin lähes viidellä prosentilla on erilaisia oppimisvaikeuksia (Nori ym. 2021).

Etäopetus on ollut opiskelijoiden arkea koronapandemian aikana. Kampuksia on avattu vaihtelevasti tilanteen ollessa parempi. Akavan opiskelijat kartoitti opiskelijoiden tilannetta koronapandemian keskellä keväällä 2021 laajalla Tuudo-pohjaisella kyselyllä. Kyselyyn vastasi yli 1300 opiskelijaa eri puolilta Suomea. Ammattikorkeakouluista vastanneita oli 77 prosenttia vastaajista, ja yliopisto-opiskelijoita 23 prosenttia. Akava (2021)

Akavan selvityksessä kaikista opiskelijoista lähes kuusi prosenttia (kuvio 1.) ja ammattikorkeakouluopiskelijoista hieman yli kuusi prosenttia (kuvio 2).vastasi pitää täysin paikkansa kysymykseen: olen harkinnut keskeyttäväni tai jo keskeyttänyt opintoni koronaviruksen opintoihin vaikuttavien tekijöiden takia. Väittämään pitää jokseenkin paikkansa vastanneiden osuus oli molemmissa ryhmissä lähes kaksinkertainen. Akava (2021)

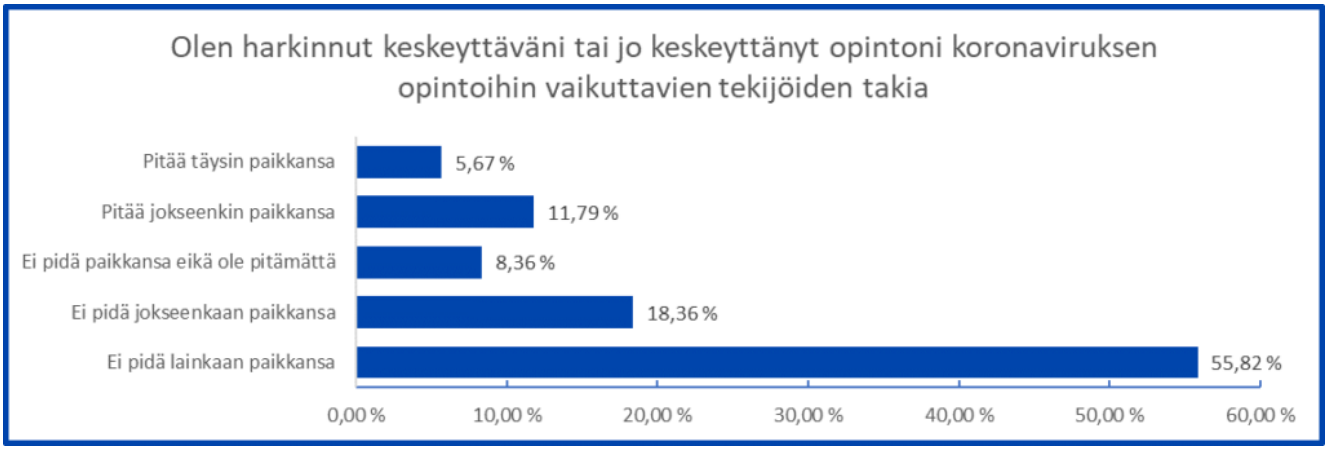

Kuvio 1. Olen harkinnut keskeyttäväni tai jo keskeyttänyt opintoni koronaviruksen opintoihin vaikuttavien tekijöiden takia.” Kaavion lukuina ovat kaikkien vastauksien keskiarvot. Akava 2021

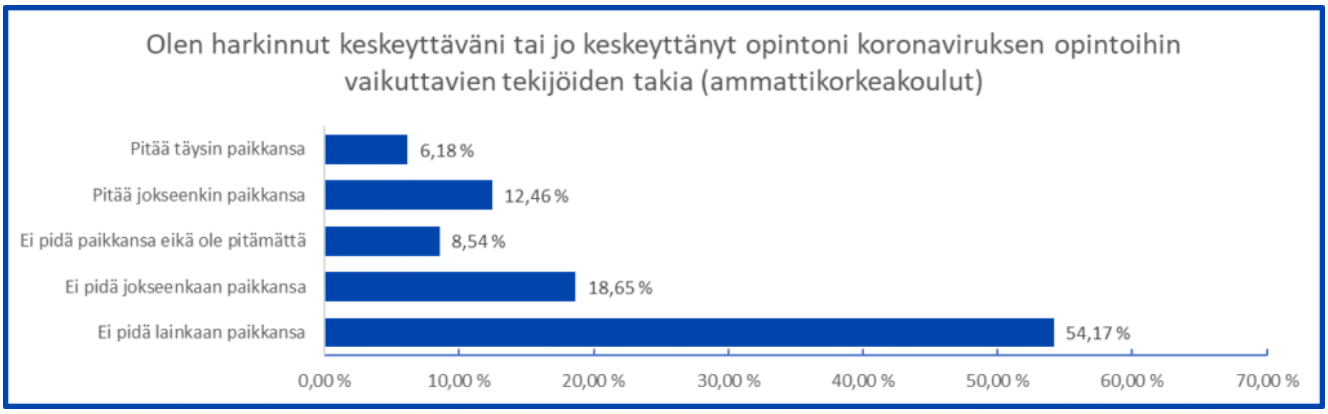

Kuvio 2. Olen harkinnut keskeyttäväni tai jo keskeyttänyt opintoni koronaviruksen opintoihin vaikuttavien tekijöiden takia.” Kaavion lukuina ovat kaikkien ammattikorkeakouluopiskelijoiden vastauksien keskiarvot. Akava 2021

Keskeyttämisajatusten ja oppimisvaikeuksien yhteyttä korona-aikana ei tiettävästi ole vielä tutkittu Suomessa. Mikä merkitys on sosiaalisten kontaktien siirtymisellä verkkoon? Verkossa tapahtuva tuki ei selvästi tavoita kaikkia opiskelijoita, ja sillä on haastavaa korvata inhimillistä fyysistä kanssakäymistä.

Uhka ja mahdollisuus

Opintojen vieminen digitaaliselle alustalle tarjoaa mahdollisuuksia erityisesti itseohjautuville ja aktiivisille opiskelijoille. Digitaaliset opintojaksot ovat mahdollisuus monipuolistaa omaa osaamistaan ajasta ja paikasta riippumatta. Samanaikaisesti ei tulisi unohtaa niitä opiskelijoita, joille verkko-opiskelu selvästi sopii huonommin. Korkeakouluilla tulee olla jatkossakin riittävät resurssit tuen ja ohjauksen tarjoamiseen. Ammattikorkeakouluopiskeluun liittyy olennaisesti myös ryhmäytyminen, tutkinto-ohjelmakohtaisten sosiaalisten tilanteiden harjoittelu ja erilaisten työelämätaitojen harjoittelu. Osa näistä on hankalasti korvattavissa verkko-opetuksen kautta. Erityisen haastavaa on digitaalisesti puuttua vaikkapa opiskelijan kokemaan yksinäisyyteen. Seinäjoen ammattikorkeakoulu on innolla kehittämässä digitaalista oppimista. Tulemme tulevina vuosina panostamaan digipedagokiikkaan ja verkko-opintojaksojen laatuun. Tätä ei kuitenkaan tule tehdä vastuuttomasti lähiopetuksen kustannuksella. Korona-aika on osoittanut, että

digitaalisaatio on hyvä renki, mutta huono isäntä!

Jaakko Hallila
RehtoriSeinäjoen ammattikorkeakoulu

Lähteet:

Akava 2021. Haettu 3.2.2022, https://akava.fi/blogit/opiskelijoiden-hyvinvointia-ja-jaksamista-on-tuettava-nyt/

Nori, H., Lyytinen, A., Juusola, H., Kohtamäki, V., & Kivistö, J. (2021). Marginaaliryhmät korkeakoulutuksessa: opiskelemaan hakeutuminen, opiskelukokemukset ja tulevaisuuden suunnitelmat. Eurostudent VII-tutkimuksen artikkelisarja. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:26 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163016

OKM (2021). Opetus- ja kulttuuriministeriön internetsivu. Haettu 3.2.2022, https://okm.fi/-/korkeakoulujen-digivisio-2030-hankkeen-toteuttaminen-vauhtiin

Valtioneuvosto (2021). Haettu 3.2.2022 https://valtioneuvosto.fi/-//1410845/korkeakoulujen-digivisio-2030-hankkeen-toteuttaminen-vauhtiin